

ГРАД БЕОГРАД
ГРАДСКА УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА
СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗАШТИТУ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Сектор за управљање отпадом
V-06 број 501.9-55/2019
17. 05. 2021. године

ИЗВЕШТАЈ

О ЈАВНОМ УВИДУ У НАЦРТ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ГРАДА БЕОГРАДА У ПЕРИОДУ 2021.-2030. ГОДИНЕ СА ИЗВЕШТАЈЕМ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ГРАДА БЕОГРАДА У ПЕРИОДУ 2021-2030. ГОДИНЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др. закон) утврђена је обавеза скупштине јединице локалне самоуправе да донесе локални план управљања отпадом, којим дефинише циљеве управљања отпадом на својој територији у складу са стратегијом управљања отпадом. У члану 13. овог закона прописано је да локални план управљања отпадом припрема служба јединице локалне самоуправе надлежна за послове управљања отпадом у сарадњи са другим органима надлежним за послове привреде, финансија, заштите животне средине, урбанизам, као и са представницима привредних друштава, односно предузећа, удружења, стручних институција, невладиних и других организација које се баве заштитом животне средине, укључујући и организације потрошача. Локални план управљања отпадом доноси се за период од 10 година, а поново се разматра сваких пет година, и по потреби ревидира и доноси за наредних 10 година.

Одлуком о Градској управи града Београда у члану 47. („Сл. лист града Београда“, бр. 126/16, 2/17, 36/17, 92/18, 103/18, 109/18, 119/18, 26/19, 60/19, 85/19 и 101/19), Секретаријат за заштиту животне средине (у даљем тексту: Секретаријат) одређен је као надлежан за послове планирања и организовања управљања отпадом који се, између осталог, односе на израду, измене и спровођење локалног плана управљања отпадом, као и за послове уређивања, обезбеђивања, организовања и спровођења управљања отпадом.

Решењем градоначелника града Београда број: 020-2517/19-Г од 28. 03. 2019. године, изменама Решења градоначелника града Београда број: 020-5794/19-Г од 14. августа 2019. године, образовано је Стручно радно тело за координирање активности на изради **Плана** са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину **Плана**, са задатком да припреми пројектни задатак и другу потребну документацију за израду **Плана**, врши координацију активности, дефинише циљеве које треба остварити, предлаже мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом, одређује начине развоја и имплементације плана као и рокове за извршење планираних мера и активности и обавља и друге послове које одреди Градоначелник града Београда. Стручно радно тело образовано

је у следећем саставу: Ивана Вилотијевић, секретар Секретаријата, као председник, Јасмина Мацгаљ, подсекретар Секретаријата, као заменик председника, а за чланове су одређени представници: Министарства заштите животне средине, Секретаријата за заштиту животне средине, Секретаријата за комуналне и стамбене послове, ЈКП „Градска чистоћа“, Удружења „Еколошки покрет Земун“, Удружења за амбалажу и заштиту животне средине – СЕПЕН, Урбанистичког завода Београда.

Основни циљ израде Локалног плана управљања отпадом за период 2021.-2030. године (у даљем тексту: **План**) је минимизација утицаја отпада на животну средину и повећање ефикасности коришћења ресурса на територији града Београда, односно допринос одрживом развоју кроз развој система управљања отпадом који ће обезбедити контролу стварања отпада, искоришћење отпада и подстицаје за инвестирање и афирмацију економских могућности које настају из отпада.

Општи циљ је успостављање дугорочно одрживог система управљања отпадом, на начин који има минималан утицај на животну средину и здравље људи, користећи савремене принципе управљања отпадом, превенцију настајања, поновно коришћење и рециклажу, третман отпада и одлагање остатка, као и подизање свести о питањима управљања отпадом. Развијањем Локалног плана управљања отпадом одредиће се приоритети и стратешки оквир за поступање и третман отпада који је у складу са националним и ЕУ прописима за управљање отпадом и Стратегијом управљања отпадом Републике Србије.

Секретаријат је покренуо отворени поступак јавне набавке за услугу израде **Плана** доношењем Одлуке о покретању поступка јавне набавке, V-06 број 404-18-2/19 од 03. 06. 2019. године и истовремено је образовао Комисију за јавну набавку, Решењем о образовању комисије за јавну набавку, V-06 број 404-18-1/19 од 03. 06. 2019. године.

Комисије за јавну набавку у Извештају о стручној оцени понуде од 20. 09. 2020. године, констатовала да је благовремено, односно до 19. 09. 2019. године до 10:00 часова достављена 1 (једна) понуда и то:

Заједничка Понуда број 655 од 02. 09. 2019. године, групе понуђача (у даљем тексту: Група понуђача):

1. Универзитет у Београду – Географски факултет, Студентски трг 3/3, Београд, МБ: 07027087 (носилац посла),
2. Универзитет у Београду – Машински факултет, Краљице Марије 16, Београд, МБ: 07032501;
3. ENVIRONMENTAL CONSULTANTS, doo, Венизелосова 28, Београд, МБ: 21256641.

Комисија за јавну набавку након извршеног прегледа понуде, рачунске контроле, као и оцене исте препоручила наручиоцу да додели уговор Групи понуђача, у складу са чиме је донета Одлука о додели уговора, V-06 број 404-18/19 од 03. 10. 2019. године.

Закључцима заменика градоначелника града Београда, 404-7147/19-Г-01 од 18. октобра 2019. године, дата је сагласност Секретаријату за заштиту животне средине за закључење уговора са групом понуђача: Универзитет у Београду – Географски факултет, Студентски трг 3/3, Београд, Универзитет у Београду, Машински факултет, Краљице Марије 16, Београд и ENVIRONMENTAL CONSULTANTS, DOO, Венизелосова 28, Београд, које на основу Споразума групе понуђача број 654 од 09. 07. 2019. године заступа

Универзитет у Београду – Географски факултет те је закључен Уговор V-01 број 401.1-116 дана 24. 10. 2019. године, о изради Плана са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину, чији је предмет „Израда Локалног плана управљања отпадом града Београда у периоду 2021. – 2030. године“.

Како систем управљања отпадом мора бити у складу са најприхватљивијим опцијама за животну средину које укључују мере за поступање са отпадом у оквиру сакупљања, транспорта, складиштења, третмана и одлагања отпада, као и одређивање локације за изградњу и рад постројења за складиштење, третман односно поновно искоришћење или одлагање отпада у циљу унапређења система управљања отпадом, Секретаријат је у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), донео Решење о приступању стратешкој процени утицаја Локалног плана управљања отпадом града Београда у периоду 2021-2030. године на животну средину, V-06 број 501.9-55/2019 од 05. августа 2020. године („Сл. лист града Београда“, број 95/2020).

Сагласно члану 7. Уговора V-01 број 401.1-116/19 од 24. 10. 2019. године, Комисија за квалитативни и квантитативни пријем, сачинила је Записник V-06 број 501.9-55/2019 од 12. 10. 2020. године. Наведним записником, између осталог, констатовано је да текст **Плана** и текст Стратешке процене утицаја Локалног плана управљања отпадом града Београда у периоду 2021.-2030. године на животну средину усаглашен са Нацртом Националне стратегије за управљање отпадом за период 2020-2025. године. Имајући у виду да Национална стратегија управљања отпадом за период 2020-2025. године није донета, а представља основ за доношење **Плана**, Комисија је у складу са чланом 4. Уговора V-01 број 401.1-116/19 од 24. 10. 2019. године, предложила да се закључи Анекс I предметног уговора, којим ће бити утврђено продужење рока за извршење усаглашавања текста Локалног плана и текста Стратешке процене утицаја на животну средину, са накнадно донетом Националном стратегијом управљања отпадом. Закључцима градоначелника града Београда, број: 404-6099/19-Г од 22. октобра 2020. године, дата је сагласност Секретаријату за заштиту животне средине за закључење Анекса I уговора V-01 број 401.1-116/19 од 24. 10. 2019. године, чији је предмет: “Продужење рока за реализацију уговорних обавеза за израду Локалног плана управљања отпадом града Београда у периоду 2021. – 2030. године“. На основу наведених закључака, Секретаријат је са Универзитетом у Београду – Географским факултетом закључио Анекс I уговора V-01 број 401.1-116 дана 23.10.2020. године.

С обзиром да се Секретаријат предметним уговором и Анексом обавезао да Извршиоцу исплатити 10% укупно уговореног износа након што Скупштина града Београда донесе Локални план управљања отпадом града Београда у периоду 2021 – 2030. године, као и да је Извршилац током 2020. године извршио 90% уговорених обавеза, било је неопходно извршити измену динамике извршења обавеза уговорних страна. Ово из разлога, што Национална стратегија за управљање отпадом за период 2020-2025. године није усвојена, односно није било могуће Нацрт Локалног плана управљања отпадом града Београда у периоду 2021 – 2030. године, упутити у процедуру усвајања. Имајући у виду наведено, дана 24.10.2019. године је закључен Анекс II уговора V-01-401.1-116/2019 чији је предмет: „Измена динамике извршења обавеза уговорних страна на изради Локалног плана управљања отпадом града Београда у периоду 2021-2030. године“. Претходно наведеним

анексом уговора извршена је измена динамике извршења обавеза уговорних страна, тако да се обавеза Извршиоца сматра извршеном када Скупштина града Београда донесе предметни План.

План је израђен у складу са Нацртом Националне стратегије управљања отпадом са националним планом управљања отпадом за период 2020-2025. године, Просторним планом Републике Србије за период од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС“, број 88/2010), Националним програмом заштите животне средине („Сл. гласник РС“, број 12/10), Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, број 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др. Закон), Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС“, број 36/09 и 95/18 – др. закон), Програмом заштите животне средине града Београда („Сл. лист града Београда“, број 72/2015), Стратегијом развоја града Београда („Сл. лист града Београда“, бр. 47/17 и 55/17), Одлуком о управљању комуналним, инертним и неопасним отпадом („Сл. лист града Београда“, бр. 71/2019 и 78/2019), Одлуком о условима коришћења кеса за испоруку робе на месту продаје роба и услуга („Сл. лист града Београда“, бр. 85/2018 и 74/2019), Одлуком о одржавању чистоће („Сл. лист града Београда“, бр. 27/02, 11/05 и 6/10-др. одлука, 2/11, 10/11 – др. одлука, 42/12, 31/13, 44/14, 79/15, 19/17, 71/19 – др. одлука), Одлуком о комуналном реду („Сл. лист града Београда“, број 10/11, 60/2012, 51/2014, 92/2014, 2/2015, 11/2015, 61/2015, 75/2016, 19/2017, 50/2018, 92/2018, 118/2018, 26/2019, 52/2019, 60/2019), Регионалним просторним планом административног подручја Београда („Сл. лист града Београда“, број 10/2004), Генералним планом Београда 2021. („Сл. лист града Београда“, број 27/03, 25/05, 34/07, 63/09, 70/14, 30/15 и 11/16), Изменама и допунама плана детаљне регулације санитарне депоније „Винча“, градска општина Гроцка („Сл. лист града Београда“, број 86/2018). **Планом** су испоштоване и релевантне директиве ЕУ које се односе на област управљања отпадом.

На основу Мишљења Министарства заштите животне средине број: 011-00-01285/20-06 од 28. априла 2021. године, Секретаријату за заштиту животне средине је омогућено доношење Локалног плана управљања отпадом града Београда за период 2021-2030. године, према Нацрту Националне стратегије управљања отпадом са националним планом управљања отпадом за период 2020-2025. године пре званичног усвајања овог акта. Такође, према наведеном Мишљењу утврђена је обавеза усклађивања донетог локалног плана са Националним планом – стратегијом управљања отпадом за период 2020-2025. године.

План је обухватио 14 градских општина града Београда, и то: Вождовац, Врачар, Гроцка, Звездара, Земун, Младеновац, Нови Београд, Палилула, Раковица, Савски венац, Сопот, Стари град, Сурчин и Чукарица. Од наведених 14 градских општина, Градске општине Гроцка, Младеновац и Сопот имају сопствена комунална предузећа, док је за преосталих 11 градских општина надлежно ЈКП „Градска чистоћа“ Београд. Из Локалног плана управљања отпадом изузете су градске општине: Барајево, Лазаревац и Обреновац које су потписале Споразум о заједничком управљању отпадом са општинама Ваљево, Лајковац, Љиг, Мионица, Осечина, Уб, Коцељева и Владимирци и донеле заједнички Регионални план управљања отпадом.

Садржај Плана је дефинисан чланом 14. Закона о управљању отпадом и пројектним задатком. Поред полазних основа, односа са другим стратегијама и плановима,

законодавно-правног оквира и основних карактеристика и података о територији Београда (положај, морфологија, геолошке, хидролошке и климатске карактеристике терена, биодиверзитет, заштићена природна добра, земљиште), становништву, привреди и инфраструктури, обухватио је нарочито:

1. Анализу стања у управљању отпадом:
  - Институционални оквир,
  - Количине комуналног, комерцијалног и индустријског отпада и њихов састав,
  - Посебни токови отпада,
  - Сакупљање и транспорт комуналног (мешаног) отпада,
  - Активности рециклаже и друге опције третмана отпада,
  - Одлагање отпада,
  - Економско-финансијска анализа са ценама и покрићем трошкова,
  - Контаминирани локације и мере за њихову санацију,
  - Оцена стања и идентификација проблема;
2. Циљеве локалног плана управљања отпадом;
3. Стратешки оквир и потребне промене:
  - Предложен систем управљања отпадом, потребна инфраструктура и могуће локације;
  - Сакупљање отпада, примарна сепарација и рециклажа, зелена острва,
  - Центри за одвојено сакупљање рециклабилног и опасног отпада из домаћинства – рециклажно двориште,
  - Линије за секундарну сепарацију рециклабилног отпада,
  - Трансфер станице,
  - Третман отпада: постројење за производњу енергије из отпада,
  - Одлагање отпада,
  - Постројење за компостирање зеленог отпада,
  - Постројење за рециклажу отпада од грађења и рушења;
- 3.1 Програми управљања појединим врстама отпада:
  - Програм управљања индустријским отпадом,
  - Програм смањења биоразградивог отпада,
  - Програм смањења амбалажног отпада,
  - Програм управљања отпадом од грађења и рушења;
- 3.2 Мере санације осталих депонија – сметлишта комуналног отпада
- 3.3 Мере за спречавање кретања отпада који није обухваћен планом и мере за поступање са отпадом који настаје у ванредним ситуацијама;
- 3.4 Опис мера за смањење негативних утицаја на животну средину:
  - Мере заштите на санитарној депонији у Винчи,
  - Изградња постројења за производњу енергије из отпада у Винчи,
  - Мере заштите животне средине при изградњи других постројења на депонији у Винчи;
4. Организациону структуру:
  - Јачање капацитета градске администрације за успостављање интегрисаног система управљања отпадом,

- Организациона структура система управљања отпадом, јавно-приватно партнерство за управљање отпадом,
  - Економски инструменти;
5. Финансијску анализу, процену трошкова и изворе финансирања Плана:
    - Методологија економско-финансијске анализе,
    - Инвестициона улагања Плана,
    - Годишњи оперативни трошкови Плана,
    - Конструкција финансирања,
    - Количине отпада и обрачун финансијског прихода,
    - Биланс успеха, готовински ток и обрачун финансијске стопе приноса Плана,
    - Економска анализа;
  6. Социјални аспекти:
    - Развијање јавне свести,
    - Учешће јавности;
  7. Акциони план за имплементацију Локалног плана управљања отпадом
  8. Надзор и праћење планираних мера и активности.

Такође, План садржи Прилог 1. – Прорачун потребног броја канти/контејнера и возила за сакупљање отпада.

Планом је утврђено и да се константно врши праћење и ревизија као основни делови процеса имплементације, а праћење ће показати да ли су постављени циљеви постигнути и да ли је управљање отпадом у складу са принципима Стратегије управљања отпадом Републике Србије.

Ревизија односно преиспитивање стратешког документа подразумева преформулисање и процену документа и пројеката и врши се на бази мониторинга и евалуације. Период важења Локалног плана управљања отпадом дефинисан је Законом о управљању отпадом којим је, такође, утврђено да се Локални план управљања отпадом поново разматра сваких пет година, по потреби ревидира и доноси се за наредних десет година.

Извештај о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину обухвата опште и посебне циљеве стратешке процене, избор индикатора, процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину, смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину, програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана, приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене, приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план као и закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности.

У току израде Плана Стручно радно тело за координирање активности на изради Плана са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана и Комисија за квалитативно-квантитативни пријем, било је у сталном заседању и комуникацији о одређеним питањима и областима.

Позив за јавни увид у Нацрт **Плана** са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину објављен је 06. октобра 2020. године у дневном листу „Информер“ и на званичном сајту града Београда са могућношћу преузимања интегралног текста Нацрта Плана, односно Извештаја о стратешкој процени. Сва заинтересована лица била су позвана да у периоду од 06. октобра 2020. године до 21. октобра 2020. године, изврше увид и да своје примедбе на планирана акта, у писаном облику, доставе Секретаријату за заштиту животне средине, преко писарнице у Улици 27. марта бр. 43-45, закључно са 21. октобром 2020. године.

У року одређеном за Јавни увид на адресу Секретаријату за заштиту животне средине, пристигле су примедбе и предлози на Нацрт **Плана** са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину, од стране:

- Српска асоцијација за рушење, деконтаминацију и рециклажу из Београда, Кнеза Милоша 25 и

- Центар за унапређење животне средине из Београда, Јасенова 10, са подршком 32 регистрованих Удружења.

Група понуђача – извршилац је након завршеног Јавног увида Нацрта плана размотрио пристигле примедбе и предлоге и по истим се изјаснио на следећи начин:

Примедба 1. - Српска асоцијација за рушење, деконтаминацију и рециклажу из Београда

„На Нацрт управљања отпадом за град Београд 2021-2030 дајемо примедбу у сегменту управљања грађевинским отпадом (по нама опасним и неопасним отпадом) које проистичу из нашег дугогодишњег бављења принципима нове индустрије четврте генерације, односно пословима рушења, деконтаминације и рециклаже отпада, опасног и неопасног, насталог од рушења и грађења, као и третирањем продуката ископа.

Јавним увидом у овај документ приметитли смо да уопште нисте узели у обзир, нити разматрање, све предрадње при настанку грађевинског отпада а које су основ за писање једног овако значајног документа, као и одсуство чинилаца који се баве таквом врстом грађевинских радова.

Ова врста материјала третира се као и друге врсте отпада, што је у пракси код нас доказано, али је то потпуно погрешан и нерационалан приступ. Наиме, ми овде говоримо о највећем току отпада, тежински и количински, волуменски, како код нас тако и у ЕУ и у свету. Говоримо о отпаду (опасном и неопасном) који садржи велику количину различитих врста материјала како од високоградње, тако и од нискоградње, специјалних радова, рушења, адаптација, реконструкција, реновирања, конзервација.

Ову тему сте елаборирали тек од тренутка када се после одређених грађевинских радова, појави вишак материјала, или после деконструкције скинути материјал. Све претходне радње Вам нису биле занимљиве, те због тога прво питање је да ли је то материјал, можда погодан за рециклажу, или отпад?!

Из овога проистиче и следеће питање, а то је, ко је власник ове врсте материјала и чија је обавеза за даљим третманом ове врсте материјала, уз постојеће законске форме и решења?

Још увек је на снази закон да се комунални отпад на депонијама прекрива земљом и грађевинским шутом, из разноразних разлога!?, које сте Ви већином и навели, и то није промењено ни у пракси, мада била би штета и потпуно ирационално да се та врста радова обавља природним ресурсима и минералним сировинама, али грађевински отпад би ипак требало да буде рециклиран, као и комунални, у виду енергента или за компостирање. Увек постоји та разлика од написаног и од оног што се ради, као и теорије и праксе.

Напомињемо још једну важну чињеницу која се односи на извршиоце радова који стварају отпад (материјал, ресурс) као што је рушење објеката, НЕ ПОСТОЈИ квалификациона структура, нити занимање, као ни адекватна законска решења за ту врсту послова, јер се каже да ту врсту радова изводе фирме које изводе радове изградње објеката!?, тако да је и ово једна напомена о којој треба водити рачуна у даљем раду. Без обзира на ту чињеницу, надлежно министарство издаје дозволе за рад фирмама да постану оператери грађевинског отпада, и откада постоји такво решење, број дивљих сметлишта драматично расте, као и количина материјала на таквим местима.

Закључак је јасан, и он се своди на то да надлежно министарство, или било који орган локалних самоуправа који издаје овакве дозволе, није квалификовано, стручно и на било који други начин власно да издаје, осим по питању радног места, јер говоримо о занимањима за које код нас не постоје одговарајуће стручне школске обуке, као ни било какве стручне специјализације.

Понављамо, за послове рушења, деконтаминације и рециклаже не постоје стручне лиценце, већ се мора ићи на сертификацију, јер су сви ти послови ускостручни и специфични, те је велико питање како и на који начин надлежни органи издају дозволе оператерима, и која је то стручна спрема која задовољава, да се овај процес на такав начин завршава. Значајно је то што фирме које имају такву дозволу, тврде за њу да је то лиценца, и да су они овлашћени да обављају горе поменуте послове, чиме дезавиуишу инвеститоре, и друге чиниоце овог веома важног сегмента грађевине, која и има назив нова индустрија, јер рециклажа је била и основ почетка четврте индустријске револуције.

Важно је напоменути када су у питању дивља сметлишта, којих је превише, да имамо и легална сметлишта на приватним парцелама, за које је такође надлежни орган издао дозволе за депоновање и складиштење овог материјала, тако да по ободу урбанистичких зона таквих места има у значајном броју. Значи, да они који треба да воде рачуна о току отпада, сами га заустављају на местима на којима не би требало да га буде.

Најзначајнија ставка је и та, да се овим Нацртом, фаворизује јавно приватно партнерство као и јавна комунална предузећа, што је прихватљиво, а заборавља се чињеница да ту врсту ангажмана могу да имају и друге компаније, које овај документ није закачио, јер би по нама морао да се прави посебан урбанистички пројекат (план), за избор таквих локација где би ове врсте делатности могле да се обављају.

Нисмо видели да је планирано место, а ни руковање хумусним слојем, који би морао да добије одређено, и то врло значајно законско решење и правилник. Како о складиштењу, тако и о употреби.

Са друге стране, описана иницијатива која је потекла из града Београда о добијању употребне дозволе за изграђене објекте, бива излишна из горе наведених разлога, као и непостојање сертификованих компанија, осим ових које имају дозволу надлежног министарства, због чега, по нама, таква иницијатива и нема довољну јачину, јер саму себе гуши већ постојећим решењима из ове области. Потребно је то питање решавати на сасвим другачији начин. На овом месту бисмо и додали проблем уређења станова, кућа, локала, на територији Београда, који продукте свог извођења остављају по тротоарима, у близини контејнера...уместо да те радове, по Закону о становању, изводе са решењима локалне самоуправе, односно да радови морају бити пријављени, и где би се знао извођач, који би такође морао да има квалификације, јер се такође ради о опасним материјалима, рецимо гипс.

Напомињемо, да на досадашњи начин третирања ове врсте отпада (материјала), односно његовог довоза за на то припремљена места, он спада у опасне материјале, јер се довози у мешаном облику.

Различити су материјали који се налазе у овој врсти материјала, и врло је важно дефинисати титулара, јер ће као и до сада, овај ресурс бити разаструт по земљи, док квалитетни материјали ко зна којим путем нестају у нелегалним токовима.

Када говоримо колико је овог материјала на познатим местима количина је дата у тонама, што указује да се мери, надамо се и да је документована, и у овом случају је дата количина мала, много је већа на терену. Можда би било боље да је дата у кубцима, јер се тако и транспортује због растреситости. Наиме, ова нова места за скупљање, би морала имати мерна места за улаз и излаз, да би се знало са којим количинама се заиста располаже, и тако их планирати и у стратегији.

Морамо напоменути и да за рад на уклањању азбеста немамо ни једну једину фирму, док оператери постоје ?!, и напомињемо да немамо ни једно место у држави за трајно збрињавање овог материјала, те да би град као што је Београд морао имати за то, резервисан простор. Дата је дозвола надлежног министарства за рециклажу отпада који у себи садржи азбест, толико о одговорности, професионализму и стручности тог органа.

Закључак је да без квалитетне базе у извођачком делу, као и у предрадњама стварања ове врсте материјала, не можемо говорити о његовом управљању и коришћењу, јер је то као када би се кућа зидала од крова, што није могуће ни са Лего коцкама, осим можда виртуелно, или цртањем.

Примећујемо да су у овом документу уписани различити подаци о количинама сакупљеног материјала, који варирају, као и жељени проценат рециклаже, који се мења, и занимљив податак о проценту употребе рециклираног материјала који је импресиван. У ЕУ је количина овог материјала између 1,5 тона до 3 тоне по глави становника. Та количина код нас је знатно већа, због експанзије у градњи, како станоградње тако великих

инфраструктурних пројеката. Наше процене су знатно веће од приказаних, односно планираних у овом документу, што је и видљиво на сваком кораку.

Драго нам је што сте поменули ЕУ Протокол о рециклажи 70% отпада од рушења и грађења, јер је наша Асоцијација активно учествовала у реализацији истог што се може и видети у самом документу, као и у Смерницама за ревизије отпада пре рушења и обнове зграда, и ова два документа су неодвојива у самој примени.

Пошто се већ дуго налазимо у процесу приступања ЕУ, потребно је прилагодити законе према том устројству, држећи се наше историје, традиције и менталитета.“

ОДГОВОР:

Примедбе које се односе на Локални план и које спадају у надлежност Локалног плана су максимално узете у обзир и унете у тачке 6.2.12. и 6.5.4.

Власник отпада је дефинисан Законом о управљању отпадом. Слажемо се да је за овај ток отпада потребно, пре свега, донети Правилник о управљању отпадом од грађења и рушења, што је и наведено, а што је у надлежности Министарства заштите животне средине. То ће допринети успостављању уређеног система у овој области и доношењу мера. Иницијатива града Београда о добијању употребне дозволе за изграђене објекте је покушај да се постојећа ситуација премости до доношења правилника.

Примедба 2. - Центар за унапређење животне средине из Београда

„У периоду од 06. до 21. октобра је изложен на Јавни увид Нацрт Локалног плана управљања отпадом Града Београда у периоду од 2021-2030. године са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Анализирајући Нацрт Локалног плана управљања отпадом Града Београда, за период 2021-2030, установили смо да Нацрт Локалног плана препознаје текстил као условно рециклабилну фракцију, чиме је направљен напредак у односу на текући Локални план управљања отпадом Града Београда за период 2011-2020. Додатно, веома је јасно и исправно претпостављено да не постоји развијено тржиште секундарних сировина за ову врсту отпада, што је такође једна од препрека за даље смањивање текстилног отпада.

Такође, битно је истаћи да Директива (ЕУ) 2018/851 о измени Оквирне директиве 2008/98/ЕЗ за управљање отпадом предвиђа обавезу да до 1. јануара 2025. све државе чланице морају да уведу одвојено прикупљање текстилног отпада и обезбеде да прикупљено не заврши у спалионицама или на депонијама. Земље кандидати за прикључење Европској Унији, као што је Србија, могу одступити од циљева дефинисаних ЕУ директивама, само током преговарачког процеса. Међутим, у тренутку када Србија постане пуноправни члан ЕУ, што се свакако очекује у периоду до 2030. године, ова Директива ће аутоматски морати да почне да се примењује. Поред тога, потребно је нагласити да Нацрт Локалног плана управљања отпадом Града Београда за период 2021-2030, процењује да ће у периоду од 20 година, односно 2041. године, за само 14 општина

које су обухваћене планом, количина текстилног отпада, у укупном комуналном отпаду, годишње износити 33474 тона.

Свему наведеном желимо да додамо и чињеницу да је рециклажа текстилног отпада веома комплексна због великог броја природних и вештачких материјала који се користе у производњи одеће и текстила.

Центар за унапређење животне средине је спровео прво истраживање, а потом и анализу, о животном циклусу одевних предмета у Републици Србији. Резултате анализе могу се преузети на линку: https://greenfest.rs/publikacije/Analiza_istrazivanja_o_zivotnom_ciklusu_odevnih_predmeta_u_RS.pdf

Због свега наведеног, сматрамо да је у Локланом плану управљању отпадом Града Београда за период 2021-2030 неопходно уградити „Програм смањења текстилног отпада за период 2021-2030“, који би био састављен од низа „меких мера“ чиме би био потпомогнут процес смањења количине текстилног отпада у укупном комуналном отпаду.

Предлог за „Програм смањења текстилног отпада за период 2021-2030“

- 1. Проширење постојеће мреже сакупљања секундарних сировина** – обзиром да се у Београду сакупљају секундарне сировине кроз систем рециклажних дворишта, рециклажних острва, и појединачних канти за рециклабилни отпад које су подељене одређеном броју домаћинстава, сматрамо да је потребно увести могућност, да се поред постојеће опције да се текстилни отпад одложи у рециклажним двориштима (сабирним центрима), омогући и одлагање текстилног отпада у рециклажним острвима и појединачним кантама за рециклабилни отпад, и да се крене у смањење количине текстилног отпада у комуналном отпаду, и крене у делимичну имплементацију Директиве (ЕУ) 2018/851.
- 2. Успостављање система донирања исправне коришћене одеће** – на основу спроведеног истраживања и интервјуа са различитим актерима из ове области, грађани имају развијену културу поклањања и донирања одеће. Ово је свакако позитиван импулс за увођење боље организованог сакупљања коришћене одеће, у сарадњи са институцијама које примају и дистрибуирају ову врсту донације. Додатно, део одеће се може продавати путем продавница половне робе (Second hand продавнице) и тако се додатно економски ојачати установе које се баве социјално угроженим категоријама становништва.
- 3. Подршка иновацијама у сектору текстила** – у сарадњи са градским секретаријатима, Фондом за иновационе делатности, и Министарством просвете, науке и технолошког развоја РС, определити средства за конкурсе и кредитне линије за иновације у сектору рециклаже текстила и еко дизајна. Такође, редизајнирати Национални конкурс за субвенционисање рециклаже кроз издвајање средстава за рециклажу текстила.

4. **Информисање и едукација грађана и грађанки о начинима и могућностима смањења текстилног отпада** – ова мера има за циљ да информише грађане о претодно наведеним мерама (правилно одлагање текстилног отпада, могућности донирања, финансирање иновација), и да пружи знања о начинима за продужавање животног циклуса одеће и текстила. Поред тога, сматрамо да је важно да грађани разумеју цео процес производње одеће коју носимо, као и глобалне и локалне последице које модна индустрија ствара кроз тренд „брзе моде“.

Поред тога, обзиром да у Нацрту Локалног плана управљања отпадом, у поглављу 4.51 Активности рециклаже пише *„Такође на одређеним локацијама у граду могуће је наћи и посебне контејнере намењене за одлагање текстила и старе одеће“*, обзиром да се на основу информација доступних у медијима, може закључити да су ти контејнери уклоњени.

ЗАКЉУЧАК:

Имајући у виду све претходно наведено, упркос непостојању тржишта секундарних сировина и сложености рециклаже текстилног отпада, сматрамо да не постоји сметња за увођење „Програма смањења текстилног отпада за период 2021-2030“ у Локални план управљања отпадом Града Београда за период 2021-2030, који би укључио „меке мере“ и допринео смањењу текстилног отпада, и чиме би се започела имплементација Директиве (ЕУ) 2018/851.“

ОДГОВОР:

Примедба у вези текстилног отпада је усвојена и додате су мере за смањење текстилног отпада. Мере су дате у тачкама 4.3.17. и 6.2.17. Локалног плана.